

بخوانید او را

توصیه‌هایی در باب دعا و نیایش و خواندن قرآن

یک ساعت برای خدا

دعا کنید. نافله بخوانید. توجه پیدا کنید. متذکر باشید. در شبانه‌روز یک ساعت را برای خودتان و خدای خودتان قرار بدهید. [...] با خدا و با اولیای خدا و با ولی عصر عجل‌الله تعالی فرجه و ارواحنفاذه، مانوس بشوید. با قرآن مانوس باشید و در آن تدبیر بکنید.^۱

مسجد پایگاه

با امام جماعت مسجد، با عبادت‌کنندگان مسجد و با مؤمنینی که در مسجدند، برادرانه صمیمی باشید و آن را حفظ و بیشتر کنید. اول وقت، نماز را به جماعت، پشت سر پیش‌نماز هر مسجدی که در آن هستید، بخوانید. در مراسم دینی مسجد و تبلیغات آن شرکت کنید. در مراسم دعا و قرآن و مراسم مذهبی شرکت کنید. [...] برای مسجد، جاذبه درست کنید.^۲

مثل آیینه

عزیزان! باید با قرآن انس پیدا کنید. زبان ما، زبان قرآن نیست. می‌توانیم به ترجمه قرآن مراجعه کنیم، اما عمق‌یابی مضامین قرآنی فقط با مراجعه به ترجمه نمی‌شود [...] با تدبیر به دست می‌آید. با قرآن باید مثل آینه مواجه شد؛ پاکیزه، براق و بی‌زنگار، تا قرآن در دل ما منعکس شود.^۳

از خدا بخواهید

همه‌جور حاجت را می‌شود از خدا خواست و باید خواست؛ حتی حاجت‌های کوچک. اما این درخواست خود را به این حاجات کوچک منحصر نکنید. حاجات بزرگ‌تری هست؛ آن‌ها را از یاد نبرید. بزرگ‌ترین آن‌ها «مغفرت الهی» است. [...] حاجت بزرگ دیگر «محبت الهی» است. [...] حاجت بزرگ دیگر «اصلاح امور امت اسلامی» است.^۴

برکت‌های دعا

دعا انسان را به خدا نزدیک می‌کند. معارف را در دل انسان ماندگار و مؤثر می‌کند. ایمان را قوی می‌کند، علاوه بر این که مضمون دعا -که خواستن از خداست- این‌شاء‌الله مستجاب می‌شود.^۵

هر روز و هر روز

هر روز حتما قرآن بخوانید. هر مقداری می‌توانید. آن‌هایی که ترجمه قرآن را می‌فهمند، با تدبیر به ترجمه نگاه کنند. آن‌هایی که ترجمه قرآن را نمی‌فهمند، یک قرآن مترجم خوب -که الحمدلله زیاد هم داریم- کنار دست‌شان بگذارند و به ترجمه آن نگاه کنند. ممکن است ده دقیقه صرف وقت کنید و یک صفحه یا دو صفحه بخوانید، اما هر روز بخوانید.^۶

بگذارید در ذهن‌تان حک شود

قرآن یک اقیانوس عظیم است. هر چه بیشتر جلو بروید، تشنه‌تر می‌شوید و علاقه‌مندتر می‌شوید و دل شما روشن‌تر می‌شود. در قرآن باید تدبیر کرد. من باز هم از شما جوانان خواش می‌کنم که با معانی قرآن انس پیدا کنید و ترجمه قرآن را بفهمید. [...] بگذارید این مفاهیم در ذهن جوان شما حک شود.^۷

هنوز فاصله داریم

قرآن کتاب نور، کتاب معرفت، کتاب نجات، کتاب سلامت، کتاب رشد و تعالی و کتاب قرب به خداست. ما این خصوصیات را چه وقت از قرآن به دست می‌آوریم برادران عزیز؟ همین که قرآن را در جیبمان بگذاریم، کافی است؟ این که در هنگام سفر، از زیر قرآن رد شویم، کافی است؟ این که ما در جلسه تلاوت قرآن شرکت کنیم، کافی است؟ این که حتی قرآن را با صدای خوش تلاوت کنیم یا تلاوت خوش را بشنویم و از آن لذت ببریم، کافی است؟ نه؛ چیز دیگری لازم دارد. آن چیست؟ آن تدبیر در قرآن است.^۸

بازگشت به خدا

نباید گناه را کوچک دانست. در روایات باب «استحقار الذنوب» داریم که حقیر شمردن گناهان را مذمت کرده‌اند. علت این که خدای متعال می‌فرماید «می‌آمریزم»، این است که بازگشت به خدا، خیلی مهم است؛ نه این که گناه، کم و کوچک است. گناه، عمل بسیار خطرناکی است، منتها بازگشت و توجه به خدا و ذکر او، این قدر اهمیت دارد که اگر کسی این را صادقانه و درست و حقیقی انجام دهد، آن وقت آن بیماری صعب‌العلاج از بین می‌رود.^۹

حضور قرآن در ذهن

شما جوانان و نوجوانانی که قرآن را فرامی‌گیرید، این را بدانید که یک ذخیره مادام‌العمر برای اندیشیدن و فکر کردن را برای خودتان فراهم می‌کنید. [...] به موازات بالا رفتن سطح معلومات و پیش‌رفت علمی، از آیات قرآن که در حافظه و ذهن شما قرار دارد، بیشتر استفاده می‌کنید. حضور قرآن در ذهن انسان، نعمت بسیار بزرگی است. [...] انس با قرآن در دوران کودکی و نوجوانی، تا دوران جوانی، یک نعمت بسیار بزرگ است.^{۱۰}

همه می‌توانند

همه مردم و بالخصوص جوانان عزیز، این ارتباطی را که به برکت این روزهای مبارک و شب‌های نورانی با خدای متعال پیدا کرده‌اند، نگذارند قطع شود. این رابطه با خدا را حفظ کنید. وسیله حفظ این رابطه هم در اختیار همه هست. اگر همین نماز پنج‌گانه، با توجه، با حضور قلب [...] خوانده شود، بهترین رابطه است و روزبه‌روز دل شما را نورانی‌تر خواهد کرد. آن جوان‌هایی که شب‌های قدر در مساجد، حسینیه‌ها و حرم‌های مطهر گرد هم آمدند، گریه کردند، دعا خواندند، قرآن سر گرفتند، احیاء

گرفتند و دل‌هایشان را با نور محبت الهی نورانی کردند، این رابطه را حفظ کنند که از آن بهره‌مند خواهند شد.^{۱۱}

اگر اهل دعا باشیم

زمان را قدر بدانید [...] فرصت دعا را مغتنم بشمارید. خدای متعال این دعاها را مستجاب خواهد کرد و خواسته‌ها برآورده خواهد شد. جامعه ما اگر جامعه تقوا و دعا و معنویت باشد، بسیاری از مشکلات مادی او هم قطعاً برطرف خواهد شد.^{۱۲}

علامت بد

نمی‌دانم روایت از معصوم علیه‌السلام است یا عبارتی از غیر معصوم؛ هرچه هست، عبارت حکمت‌آمیزی است. می‌گوید: «أَنَا مِنْ أُنْ أَسْلَبَ الدَّعَاءَ أَخَوْفَ مِنْ أُنْ أَسْلَبَ الإِجَابَةَ؛ از این‌که دعا از من گرفته شود، بیشتر می‌ترسم تا این که اجابت از من گرفته شود. « گاهی حال دعا از انسان گرفته می‌شود. این علامت بدی است. اگر دیدیم در وقت دعا، در وقت تضرع و در وقت توجه و تقرب، هیچ نشاط و حوصله دعا نداریم، علامت خوبی نیست. البته درستش هم می‌شود کرد. انسان می‌تواند با توجه، با التماس و با خواستن، حال دعا را به طور جدی از خدا بگیرد.^{۱۳}

هر چه می‌خواهد دل تنگت

در روایات دارد وقتی برای حاجاتی دعا می‌کنید، دعا و خواسته خود را زیاد ندانید. یعنی هرچه مایل هستید و می‌خواهید، از خدا طلب کنید. نگویید این زیاد است؛ کمتر بخواهم تا بشود. [...] در امید به دعا را به روی خودتان نیندید [...] البته باز در روایات دارد «اللَّهُمَّ مِنْ الإِسْتِعْجَالِ فِي الدَّعَاءِ»، یعنی در دعا عجله نکنید. اگر چیزی را خواستید و در زمانی که شما خواستید برآورده نشد، نگویید که خدای متعال دعای مرا مستجاب نکرد، نه. «الْأَمْرُ مَرْهُونَةٌ بِأَوْقَاتِهَا.»^{۱۴}

همت بلند دارا!

در دعا همت بلند داشته باشید. درخواست‌های بزرگ بکنید. سعادت دنیا و آخرت را بخواهید [...] برای خدای متعال این‌ها چیزی نیست. عمده این است که شما به معنای حقیقی کلمه و با همین شرایط طلب کنید. خدای متعال این طلب را اجابت خواهد کرد. گاهی هم انسان نمی‌داند کاری که انجام گرفت، اجابت دعای او بوده. خود انسان غافل است.^{۱۵}

نقدترین دستاورد

دعا مخصوص وقت گرفتاری نیست؛ همیشه باید دعا کرد. بعضی خیال می‌کنند وقتی گرفتاری و مصیبت و بلایی بود، باید دعا کرد [...] به تعبیر یکی از روایات، صدای خود را برای فرشتگان در ملکوت اعلیٰ آشنا کنید. دعا همیشه لازم است. [...] بزرگ‌ترین فایده دعا [...] ایجاد رابطه با خدای متعال و احساس محبت و شوق به تقرب به پروردگار عالم [است].^{۱۶}

باز بخواهید و بخوانید

یکی از شرایط استجاب دعا این است که آن را با توجه مطرح کنیم. گاهی لقلقه زبان، جملاتی چون «خدایا ما را بیامرز»، «خدایا به ما سعه رزق بده» و «خدایا قرض ما را ادا کن» است. ده سال انسان این‌گونه دعا می‌کند، اصلاً مستجاب نمی‌شود. باید تضرع کنید و جدی بخواهید. باید از خدای متعال با الحاح بخواهید. باز بخواهید و باز بخواهید. در این صورت البته خدای متعال دعاها را مستجاب خواهد کرد.^{۱۷}

اقبال استجاب

در دعا، طلب کردن و خواستن از خدای متعال و حقیقتاً مطالبه کردن لازم است. این دعا مستجاب می‌شود. اگر عمل و تلاش در راه اهداف بزرگ، هم‌راه این دعا باشد، اقبال استجاب این دعا واقعاً بیشتر است. آن وقتی که دعا استمرار پیدا کند، حتماً اقبال استجاب در این دعا بیشتر است. اگر دیده شد که یک دعا چند بار تکرار گردید و مستجاب نشد، نباید مأیوس شد؛ به‌خصوص در مسائل بزرگ، به‌خصوص در مسائل مربوط به سرنوشت انسان و سرنوشت کشور و سرنوشت ملت‌ها. چون گاهی طبیعت کارهای بزرگ چنین است که تحققش زمان می‌طلبد.^{۱۸}

این شب را به خاطر بسپار

یکی از مهم‌ترین روزهای سال، روز نیمه شعبان است که هم مصادف با ولادت ذی‌جود و مسعود حضرت بقیة‌الله ارواحنفاذه شده است و هم شب و روز نیمه شعبان -با قطع نظر از ولادت این بزرگوار در این شب و روز- از لیلالی و ایام متبرک‌اند. شب نیمه شعبان، شب بسیار متبرکی است؛ تالی تلو لیلالی قدر و وقت توجه و تذکر و توسل به ذیل عنایات باری‌تعالی و طلب و درخواست است. اعمال و ادعیه‌ای هم دارد که اگر موفق شده‌اید و آن‌ها را انجام داده‌اید، این‌شاء‌الله مشمول قبول پروردگار باشد.^{۱۹}

امیدوار باشیم

مردم ما، جوان‌های ما، زن و مرد ما با این شب‌ها حقیقتاً قصد پالایش خود را دارند. دل‌ها نرم می‌شود، چشم‌ها اشک‌بار می‌شود، روح‌ها لطیف می‌شود. روزه هم کمک کرده است. ما باید امیدوار باشیم، دعا کنیم و بکوشیم از این شب‌ها برای عروج معنوی خود استفاده کنیم. چون نماز معراج و وسیله عروج مؤمن است. دعا هم معراج مؤمن است. شب قدر هم معراج مؤمن است. کاری کنیم عروج کنیم و از مزبله مادی که بسیاری از انسان‌ها در سراسر دنیا اسیر و دچار آن هستند، هرچه می‌توانیم، خود را دور کنیم.^{۲۰}

توکل کن و امیدوار باش

در راه‌های طولانی گاهی انسان قوه هم دارد، زانو و پاها اصلاً خسته نشده، اما آدم از حرکت خسته روحی می‌شود. این خستگی روحی انسان را از رسیدن به اهداف باز می‌دارد. برای این که این خستگی روحی پیش نیاید -که از خستگی جسمی گاهی خشرش هم بیشتر است- استمداد از پروردگار، توکل به خدا و امیدواری به کمک الهی لازم است.^{۲۱}

۱. دیدار با مسؤولان و کارگزاران نظام ۲۳/۵/۷۰؛ دیدار فرماندهان بسیج سراسر کشور ۲۷/۸/۷۲؛ دیدار قاریان قرآن کریم ۴/۱۳۸۴/۰۷/۱۴؛ خطبه‌های نماز عید سعید فطر ۸۵/۸/۳؛ خطبه‌های نماز جمعه تهران ۴/۱۳۷۷/۱۰/۰۴؛ دیدار اعضای هیأت دولت ۸/۴/۶/۸؛ مراسم اختتامیه مسابقات حفظ و قرائت قرآن کریم ۹/۱۳۷۹/۰۸/۰۹؛ مراسم اختتامیه مسابقات قرائت قرآن ۱۴/۱۳۷۳/۱۰/۱۴؛ خطبه‌های نماز جمعه تهران ۲۸/۷۵/۱۰/۲۸؛ دیدار جمعی از حافظان و قاریان قرآن نونهار و نوجوان کشور ۲۸/۰۶/۲۸؛ ۱۱/۱۳۸۰/۰۶/۲۸؛ خطبه‌های نماز عید سعید فطر ۱۳۸۵/۸/۲؛ خطبه‌های نماز جمعه تهران ۴/۱۳۷۷/۱۰/۰۴؛ خطبه نماز جمعه ۲۸/۷۳/۱۱/۱۴؛ خطبه نماز جمعه ۷/۱۲/۱۵؛ خطبه نماز جمعه ۲۹/۸۴/۷/۱۶؛ خطبه نماز جمعه تهران ۲۹/۸۴/۷/۲۹؛ خطبه‌های نماز جمعه تهران ۲۸/۷۳/۱۱/۲۸؛ خطبه‌های نماز جمعه تهران ۴/۱۳۷۷/۹/۱۰/۰۴؛ دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت میلاد حضرت مهدی (عج) ۲۵/۱۳۷۶/۰۹/۲۵؛ خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۵/۰۸/۱۳۸۲؛ بیانات در دیدار اعضای هیأت دولت ۱۲/۱۳۸۴/۰۷/۱۲

اگر ما بتوانیم این من درونی، این هوای نفس، این فرعون باطنی، شیطانی را که در درون ماست، مهار کنیم، یا اقلاً قدری مهار کنیم، همه‌آموز اصلاح خواهد شد. قبل از هر چیز، خود‌ما آدم خواهیم شد و به فلاح خواهیم رسید. ماه رمضان مقدمه این است. روزه، نماز یا توجه، اتفاقات، حتی جهاد فی‌سبیل‌الله، برای رسیدن به چنین دنیایی است که مردم بنده خدا باشند.

خودسازی؛ خدایابی

توصیه‌هایی در باب خودسازی و اخلاص برای رسیدن به خدا

گام اول

اولین و مهم‌ترین قدم خودسازی این است که انسان به خود و به اخلاق و رفتار خود با نظر انتقادی نگاه کند؛ عیوب خود را با روشنی و دقت ببیند و سعی در برطرف کردن آن‌ها داشته باشد.^۱

بین خود و خدا

یکی از ویژگی‌ها که بسیار مهم است تا برای خودسازی [...] «اخلاص» است. اخلاص عبارت است از کار را خالص انجام دادن و این که کاری را مغشوش انجام ندهیم [...] خالص بودن عبادت و خالص بودن عمل، این است که برای خدا باشد [...] بسیاری از عبادات یا اغلب عبادات، آن روابطی که بین خود انسان و خداست - ذکر، توجه، دعا، نافله، شب‌زنده‌داری، سحر خیزی، احسان و کارهای نیک- باید بین خود انسان و خدا بماند.^۲

طیب خود باشیم

طیب خودتان باشید. بهترین کسی که می‌تواند بیماری ما را تشخیص دهد، خودمان هستیم. بیاورید روی کاغذ، بنویسید «حسد»، بنویسید «بخل»، بنویسید «بدخواهی برای دیگران»؛ وقتی کسی به خیری می‌رسد، ما ناراحت می‌شویم. « بنویسید «تبلی در کار». بنویسد «روح بدبینی به نیکان و صالحان» بنویسد «بی‌اعتنایی به وظایف». بنویسد «علاقه به خود؛ شدیداً به خودمان علاقه داریم.» ماه رمضان فرصتی است که یکی یکی این بیماری‌ها را تا آن جایی که بشود، برطرف کنیم.^۳

پولادین خواهید شد اگر ...

در درجه اول، جوان دانشجو و دانش آموز باید خودسازی کند. خودتان را با تربیت دینی بسازید. امور تربیتی خوب است. معلم تربیتی خوب است. گوینده تربیتی خوب است، اما آن کسی که از درون خود، موعظه کننده و تربیت کننده‌ای نداشته باشد، -واعظُ منْ نَفْسِه- این تربیت‌ها به کارش نمی‌آید. خودتان را بسازید، با نفس مبارزه کنید، اجرای حکم الهی را در محدوده شخص خودتان بزرگ بشمارید و به نماز، به توجه به خدا، به دعا و به توکل اهمیت بدهید. این شما را پولادین خواهد کرد.^۴

خاک‌ریزها تان را محکم کنید

مراقب باشید. مواظب باشید و خاک‌ریزهایتان را محکم کنید تا دشمن نتواند در سنگرهای شما نفوذ کند. با این روحیه ایمانی و استوار است که می‌توانید شاخ استعمار را بشکنید و اسلحه را از دستش بگیرید تا ملت‌تان بتواند نفسی بکشد، تا بتوانید کشور را بسازید.^۵

شکستن آن بت

ما باید سعی کنیم که روح بندگی را در خودمان زنده نماییم. بندگی، یعنی تسلیم در مقابل خدا، یعنی شکستن آن بتی که در درون ماست. اگر ما بتوانیم این من درونی، این هوای نفس، این فرعون باطنی، این شیطانی را که در درون ماست، مهار کنیم، یا اقبالاً قدری مهار کنیم، همه امور اصلاح خواهد شد.^۶

حتی بند کفش

چیزی را که خدا می‌دهد، قبلاً باید از خدا بخواهیم. چرا بخواهیم؟ [...] که به حوائج و عجز و حقارت و تهی‌دستی خودمان توجه پیدا کنیم [...] اگر خدای متعال کمک نکند، [...] همان بند کفش هم به دست ما نخواهد رسید. هر چیز را از خدا بخواهید؛ حتی بند کفش را، حتی کوچک‌ترین اشیاء را و حتی قوت روزانه خود را. بگذارید^۷

مواع درونی

راه برای ما روشن است، مواع راه هم برای ملت ایران روشن است. باید این مواع را بردارید؛ هم مواع درونی و هم مواع بیرونی را. مواع درونی را باید با تضرع به درگاه پروردگار، با دعا، با توجه، با تربیت و تهذیب نفس، با تقویت اخلاق، با عبادت و با توسل، از پیش پا بردارید. اگر دل ما سالم نباشد، نمی‌توانیم دنیای سالمی در دست کنیم. اگر در درون خودمان معیوب باشیم، نمی‌توانیم عیب جامعه و جهان را برطرف کنیم. نماز با توجه، انس با قرآن، دعا و توسل، تضرع، روزه ماه رمضان و عبادات نیمه‌شب، مخصوصاً برای جوانان که تأثیرپذیری‌شان زیاد است، می‌تواند مذهب نفس باشد.^۸

بدترین درد

برادران غفلت نکنیم. بزرگ‌ترین عذاب خدا بر یک ملت این است که آن ملت غافل بشوند. بدترین درد برای یک جامعه، غفلت آن جامعه است. از خدا غافل نشویم.^۹

کلید موفقیت

وقتی نماز جماعت می‌خوانید، نماز شما باید همراه با توجه به پروردگار و خشوع در مقابل او باشد. وقتی اعتکاف می‌کنید، وقتی روزه می‌گیرید، وقتی اجتماعات مذهبی تشکیل می‌دهید، باید همراه با توجه به خدای متعال و همراه با اخلاص باشد. کلید موفقیت این هاست.^{۱۰}

بالا ترین خطر

اگر بخواهیم استغفار -این نعمت الهی- را به دست بیاوریم، دو خصلت را باید از خودمان دور کنیم، یکی غفلت و دیگری غرور. غفلت، یعنی انسان به کلی متوجه و متنبه نباشد که گناهی از او سر می‌زند. [...] غفلت، دشمنی بسیار عجیب و خطر بزرگی است. شاید واقعاً برای انسان هیچ خطری بالاتر و هیچ دشمنی بزرگ‌تر از غفلت نباشد.^{۱۱}

تمرین مراقبت کنید

توصیه من این است که در این سه روزی که شما در مسجد هستید، تمرین مراقبت از خود بکنید؛ حرف که می‌زنید، غذا که می‌خورید، معاشرت که می‌کنید، کتاب که می‌خوانید، فکر که می‌کنید، نقشه که برای آینده می‌کشید، در همه این چیزها مراقب باشید رضای الهی و خواست الهی را بر هوای نفستان مقدم بدارید. تسلیم هوای نفس نشوید. تمرین این چیزها در این سه روز می‌تواند درسی باشد برای خود آن عزیزان و برای ماها که این جانشسته‌ایم و با غبطه نگاه می‌کنیم به حال جوانان عزیزمان که در حال اعتکاف هستند.^{۱۲}

منتظر حقیقی

بزرگ‌ترین وظیفه منتظران امام زمان این است که از لحاظ معنوی و اخلاقی و عملی و پیوندهای دینی و اعتقادی و عاطفی با مؤمنین و هم‌چنین برای پنجه درافکندن با زورگویان، خود را آماده کنند. کسانی که در دوران دفاع مقدس، سر از پانشناخته در صفوف دفاع مقدس شرکت می‌کردند، منتظران حقیقی بودند. کسی که وقتی کشور اسلامی مورد تهدید دشمن است، آماده دفاع از ارزش‌ها و مبین اسلامی و پرچم برافراشته اسلام است، می‌تواند ادعا کند که اگر امام زمان بیاید، پشت سر آن حضرت در میدان‌های خطر قدم خواهد گذاشت. [...] کسی که در انتظار آن مصلح بزرگ است، باید در خود زمینه‌های صلاح را آماده سازد و کاری کند که بتواند برای تحقق صلاح بایستد.^{۱۳}

مبارک خواهد شد

فرصت روزه و امساک و فضای عبادت و معنویت را قدر بدانیم و قدری خودمان را به خدا نزدیک کنیم. از گناهان دوری کردن، به قربات و اعمال عبادی هرچه نزدیک‌تر شدن، اخلاق و رفتار و صفات و خصال انسانی را هرچه در خود زنده‌تر و فعال‌تر کردن، اموری است که در این ماه می‌تواند حقیقتاً برای هر کسی و برای هر مجموعه‌ای مایه برکت باشد. [...] قدری در هدف از خلقت خود، در آفرینش خود، در نعمت‌های بزرگ خدای خود و در وظایف عظیمی که بر دوش ماست، تأمل و تدبر کنیم. در مرگ و حساب الهی و ارزش عبادات و اعمال -آن‌گاه که همراه با اخلاص باشد- تأمل کنیم. آن وقت ماه رمضان حقیقتاً ماه مبارکی خواهد شد.^{۱۴}

روحانیت بیش از دیگران احتیاج دارد

علاوه بر این که هر فرد مسلمانی احتیاج دارد به این که در این ماه ذخیره تقوا و پرهیزگاری و تهذیب و تزکیه را برای خود فراهم کند، ما منسلکین در سلک روحانیت، بیشتر از دیگران به این معنا احتیاج داریم. به قول آن عارف معروف که می‌گوید: این جان شما، معارف شما، نصایح شما، بلکه خود قلب و روح شما، همان ماء طهوری است که ناپاکی‌ها را از انسان‌ها می‌زداید، اما خود این ماء طهور به تدریج به تصفیه و تزکیه احتیاج پیدا می‌کند و تزکیه و تصفیه آن، جز با یک عروج معنوی، جز با یک گردش معنوی به سمت علویات -که آن هم با ذکر و دعا حاصل خواهد شد- ممکن نمی‌شود. [...] ماه رمضان فرصت این عروج معنوی است.^{۱۵}

ما عزیزتر نیستیم

من و شما پیش خدای متعال عزیزتر نیستیم از کسانی که قبل از ما بودند و از کسانی که بعد از ما خواهند آمد؛ مگر این که عملمان خوب باشد و تقوایمان بیشتر از آن‌ها باشد. این را توجه داشته باشید. اگر تقوای بیشتری به خرج دادیم، از خودمان بیشتر مراقبت کردیم، بهتر کار کردیم، بهتر به وظایف‌مان عمل کردیم، به قانون بیشتر احترام گذاشتیم و در جهت این اهداف، بیشتر پیش رفتیم، پیش خدای متعال عزیزتر خواهیم بود.^{۱۶}

فقط صورت‌سازی نباشد

در مراسم مذهبی به روح مراسم توجه کنید. فقط صورت‌سازی نباشد؛ انسان شعری بخواند، اشکی بگردد یا بریزد. روح دعا و نماز عبارت است از ارتباط با خدا، آشنا شدن با خدا، بهره بردن از معنویت، پاکیزه کردن و پیراستن روح و پالایش کردن ذهن از وسوسه‌ها. نماز را با توجه و اول وقت بخوانید. تحجر بد است. فکر نکردن در لایه‌های زیرین ظواهر، عیب بزرگی است. مواظب باشید به این عیب دچار نشوید.^{۱۷}

هم‌پای دانایی

توصیه می‌کنم که به عمق‌ها توجه کنید و آن را بطلبید؛ از ظواهر هم دست نکشید. این خطاست که کسی خیال یا توهم کند که باید باطن را درست کرد، ظاهر مهم نیست؛ نه‌خیر، همین ظاهر انسان را به وادی‌های گوناگونی می‌کشاند. ظاهر دینی، ظاهر اسلامی، پای‌بندی به تعبد دینی، همین مجالس دعا، همین مجالس توسل به ائمه علیهم‌السلام لازم است، منتها همه این‌ها را با دانایی همراه کنید.^{۱۸}

قدر جوانی

مهم‌ترین مظهر قدردانی از جوانی همین است که از این صفا و نورانیت و از این نال‌لودگی و پیراستگی طبیعی انسان جوان استفاده کنید و خود را در زمینه‌های تزکیه و اخلاق پیش ببرید. این این شاءالله ذخیره همه زندگی شما خواهد شد. راهش هم رعایت دو نکته است؛ ذکر و توبه. ذکر یعنی یاد. یاد در مقابل غفلت است؛ غفلت از خدا، غفلت از وظیفه و مسئولیت، غفلت از هنگام حساس مواجهه با مأموران الهی در عالم ملکوت، عالم بعد از عبور از جسمانیت و محاسبه بزرگ انسان در مقابل خدا در قیامت. این یادها تعیین‌کننده است. [...]

نکته دیگر توبه است. ممکن است کسی بگوید ما که جوانیم و هنوز عمری از مان گذشته که مثل شما گناه زیادی کرده باشیم و محتاج توبه باشیم. نه، این درست نیست؛ توبه وظیفه همیشگی انسان است. پاک‌ترین انسان‌ها هم باید توبه کنند.^{۱۹}

۱. خطبه‌های نماز عید سعید فطر ۱۳۸۰/۹/۲۵، روز اول ماه مبارک رمضان ۱۳۸۰/۷/۱۲، روز اول ماه مبارک رمضان ۱۳۸۰/۷/۱۲، ۴. خطبه‌های نماز عید فطر دیدار با گروهی از دانشجویان و دانش‌آموزان ۱۳۸۰/۸/۱۵، ۵. در اجتماع مردم مشهد و زائران امام رضا(ع) در روز عید فطر ۱۳۷۱/۱/۱۵، ۶. دیدار با افاضتار مختلف مردم در آخرین روز ماه رمضان ۱۳۶۹/۷/۲۶، خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۷۳/۱۱/۲۸، ۸. روز عید فطر در اجتماع مردم مشهد و زائران امام رضا(ع) ۱۳۷۱/۱۰/۱۵، ۹. در دیدار اعضای هیأت دولت ۱۳۷۱/۱۰/۲۸، ۱۰. دیدار دانشجویان و استادان دانشگاه‌های استان کرمان ۱۳۸۴/۲/۱۹، ۱۱. خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۷۵/۱۰/۲۸، ۱۲. خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۷۵/۱۰/۲۸، ۱۳. خطبه‌های نماز جمعه تهران ۱۳۷۷/۱۰/۴، ۱۴. دیدار با علما و روحانیون در آستانه ماه مبارک رمضان ۱۳۷۶/۱۰/۳، ۱۵. دیدار با علما و روحانیون در آستانه ماه مبارک رمضان ۱۳۷۶/۱۰/۳، ۱۶. دیدار اعضای هیأت دولت ۱۳۸۴/۱۰/۱۷، ۱۷. در دیدار دانشجویان و استادان دانشگاه‌های استان کرمان ۱۳۸۴/۲/۱۹، ۱۸. دیدار دانشجویان و استادان دانشگاه‌های استان کرمان ۱۳۸۴/۲/۱۹، ۱۹. دیدار با دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی ۱۳۸۲/۲/۲۲.

رفتن رسیدن است

۴۰ توشه اخلاقی از میان بیانات رهبر معظم انقلاب

برای راه پر پیچ و خم رسیدن به خدا

